

vare ni Aar gamle, vil man nu sige, at de ere duelige nok til at undervise Børnene indtil deres Udgang af Skolen. Naar et Sogneforstanderskab, for at spare Sognet en bethdelig Udgift, har anerkjendt saadanne Personer for duelige nok, saa følger det af sig selv, at det ikke vil underkjende denne sin egen Dom ved de halvaarlige Examinere, men ogsaa der være fornøjet med saa lidt som muligt. Paa denne Maade vil vort Skolevæsen maaskee paa mange Steder gjøre saa stort et Tilbagekridt, at vi ville gaae tilbage til Tilstanden før 1814, altsaa over et halvt Hundrede Aar tilbage, da man ikke krævede vel uddannede Lærere, men da hvilke som helst Personer, der ikke havde Andet at bestille, kunde overtage Lærervirksomhed. Man kunde sige, at man maa dog have en Forsikring herimod derved, at Sognepræsten er Medlem af Sogneforstanderskabet; men vi have nylig hørt sige af en æret Taler (Frølund), at Sogneforstanderskabet bør hævde sin Myndighed, og at Præsten kun har een Stemme, saa at de Andre kunne overstemme ham, og naar saa Sogneforstanderskabet ved sin Stemmeleerhed har anerkjendt den og den Person som duelig nok til Lærer, saa kunne de høiere Myndigheder ikke gribe ind derimod (Masmussen: Maa jeg bede om Ordet?). Jeg mener derfor, at det vil være aldeles nødvendigt, at Godkendelsen af, at en Person er duelig nok til at være Lærer, henlægges ikke til Sogneforstanderskaberne, til det laveste Trin af Skolebestyrelsen, men derimod til Skoledirektionerne. Dette vil ikke gjøre noget Brud paa Lovforslagets Princip, thi der kan alligevel vedblive at staae, at der ikke behøver at fordres, at den Paagjældende skal have underkafstet sig den befalede Skolelærerexamen, kun at han godtgjør for Skoledirektionen, at han er i Besiddelse af en saadan Duelighed, at han kan tilstrækkeligt undervise Børnene indtil den Alder, da de udskrives af Almuekolerne, og give dem en saadan Dannelse, som en civiliseret Stat kan fordre af sine tilkommende Borgere. Om nu endog saa Skoledirektionerne paa enkelte Steder muligen skulde kunne være for strenge, — endskjøndt det troer jeg ikke, at de ville være — saa vilde det dog være en mindre Fare for Landet, om ogsaa en enkelt Skoledirektion var

altfor streng, end om — ikke alle, det siger jeg ingenlunde, men — mange Sogneforstanderskaber vare altfor lempelige i deres Fordringer og stillede disse saa lavt, at de antog Personer til at undervise Børnene, der slet ikke vare duelige dertil. Jeg vilde derfor ansee det for en Sag af meget stor Vigtighed, at denne Bemyndigelse til at anerkjende Personer for duelige til at aabne Skoler, skjøndt de ikke have den befalede Skolelærerexamen, henlægges til Skoledirektionerne. Naar det hedder, at Skolebestyrelsen skal møde paa Skolen for at afholde Examen, ved hvilken Skolelæreren selv examinerer, saa mener jeg, at der bør tilføies nogle Ord, som antyde, at denne Examination dog skal foretages efter Skolebestyrelsens Anviisning, saaledes at Skolebestyrelsen kan opgibe de Exmner, hvori der skal examineres; thi ellers kunde det jo være, at Skolelærerne i Forveien kunde have indøvet en heel Examination med Børnene, naar det ikke stod i Skolebestyrelsens Magt at opgibe ham de Exmner, over hvilke han skulde examinere indenfor Omfanget af det, som er læst i det sidste Halvaar. Ved en saadan Tilføielse vil man heller ikke komme i Strid med Lovens Princip. Selve Forslagsstilleren udtaalte i det andet Thing, at han ansaae det for en Selvfølge, at Skolebestyrelserne opgav Examinationskæmnerne, men dersom det ikke tilføies i Loven, vil Læreren kunne sige: Der staaer i Loven, at jeg skal selv examinere; dertil hører ogsaa at bestemme Examinationsgjenstandene, og dette vil jeg forbeholde mig alene. Jeg formener derfor, at der bør staae, at Skolelæreren selv examinerer, „dog efter Skolebestyrelsens Anviisning“. Naar det hedder, at „andre Indberetninger om Skolens Tilstand, uden forsaavidt de angaae statistiske Oplysninger, kunne ikke fordres“, da maa jeg sige, at den Bestemmelse synes mig noget overflødig. Man har derved villet frigjøre Skolen for alle de Indberetninger, som kunne genere den, men som kunde være Skolebestyrelsen og Overskolebestyrelsen meget vigtige, men idet man dog har indsat Ordene, at statistiske Oplysninger skulde gives, troer jeg, at man har gjort Bestemmel en til Intet, thi Udtrykket: statistiske Oplysninger om Skolevæsenet kan strække sig meget vidt. Oplysninger, henhørende til Skolestatistikken,